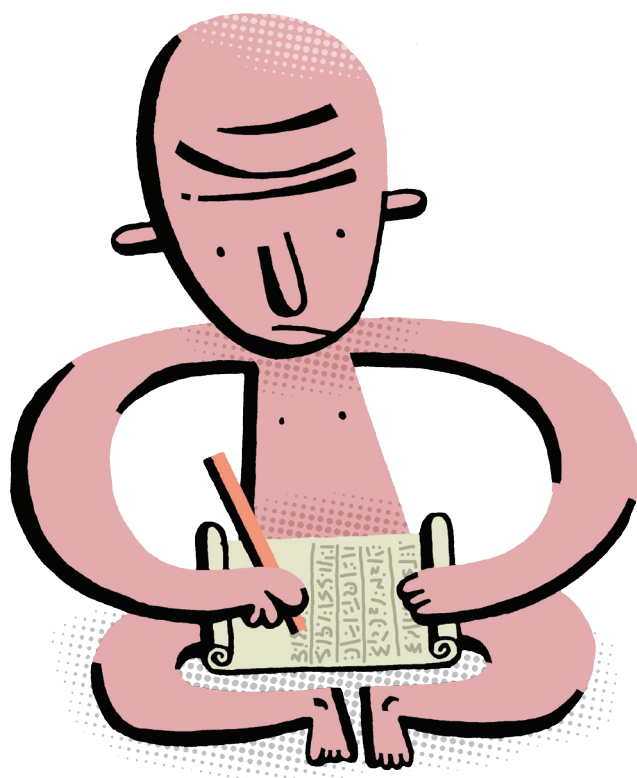
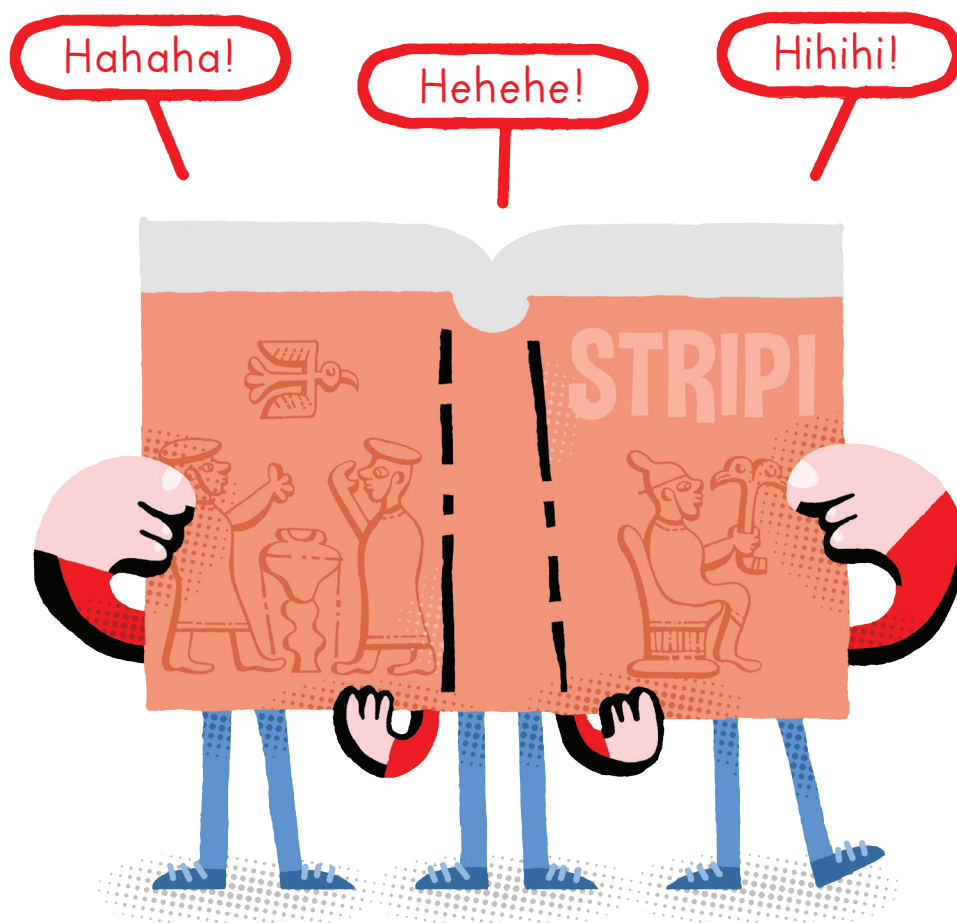




Prvi znani zapisi so stenske poslikave iz kamene dobe. Ohranile so se le poslikave iz jam, ker so bile tam skrite pred vremenskimi vplivi, verjetno pa so kamenodobniki slikali tudi po drevesih, kamnih, lastnih telesih, oblačilih in še kje. Najstarejša znana poslikava z območja Slovenije je poslikava iz jame Bestažovca v bližini Sežane, ki je stara celih sedem tisoč let. Ne vemo, kaj natančno prikazuje. Človeško figuro? Rdečo raketo? Abstraktno kompozicijo?



Stari Egipt je znan med drugim tudi po hieroglifih. To zapleteno in slikovito pisavo pa so obvladali le redki. Le kdor je znal pisati in brati, je bil lahko vključen v državne in verske zadeve. Zato so se egipčanski svečeniki in vladarji zelo trudili, da bi znanje pisanja in branja obdržali zase, kar jim je dolga tisočletja tudi uspevalo.



Železnodobne situle so pogosto upodabljale zgodbe o takratnih vladarjih. Ker gre za zgodbe, ki so zapisane z nizom povezanih podob, lahko za železnodobne situle rečemo, da so čisto prvi stripi z območja Slovenije. Dva tisoč sedemsto let pred Zvitorepcem, Trdonjo in Lakotnikom!



V srednjem veku so vse knjige prepisovali. Ne zato, ker bi bili kaznovani ali zato, da bi vadili pisanje, temveč zato ker je bil to edini način, da so knjige razmnožili. Težko in zamudno delo so opravljali pisarji. Eno od pomembnih središč, kjer so knjige prepisovali, je bil tudi kartuzijanski samostan v Žičah.

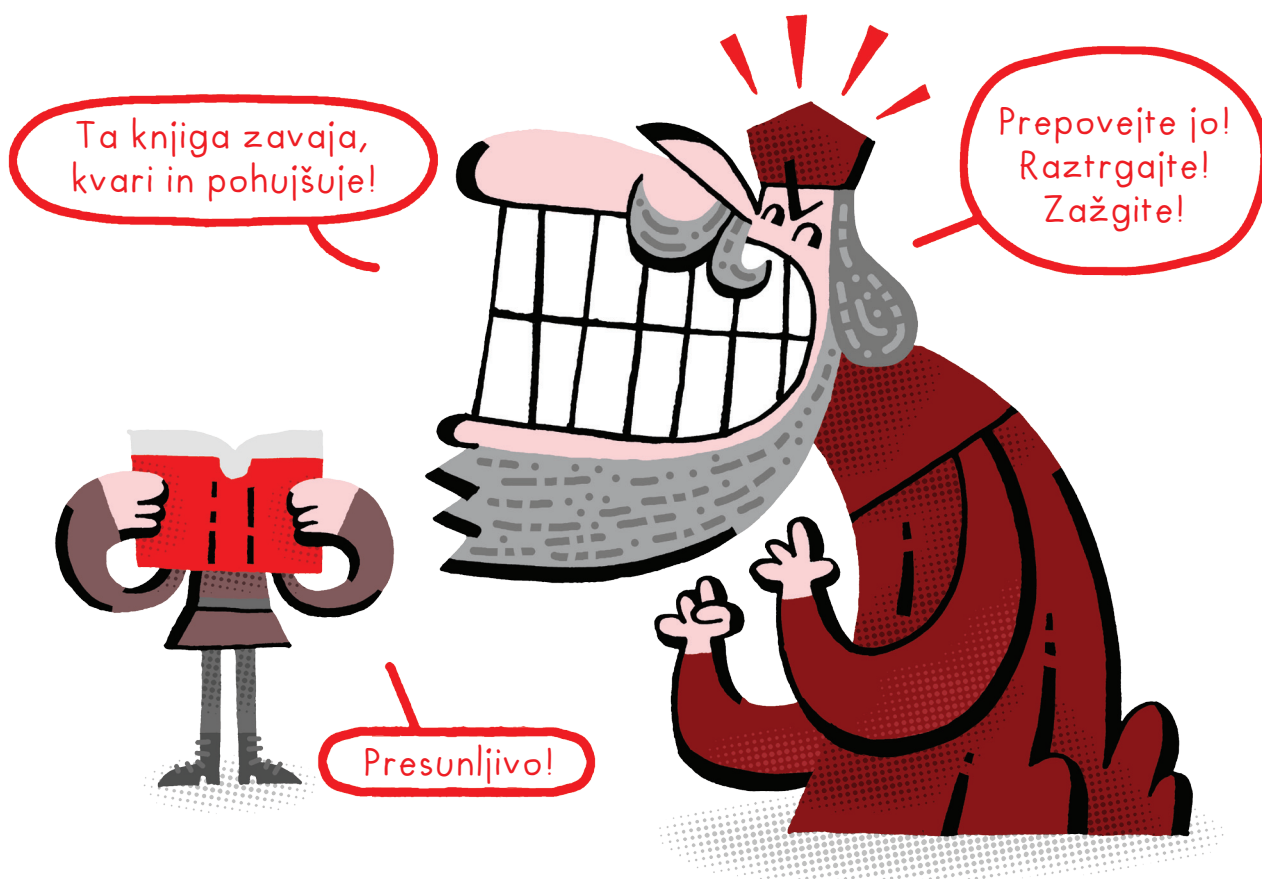


* Primož Trubar: Abecednik

V srednjem veku so v cerkvi uporabljali latinščino. Da bi približal cerkveni nauk navadnim ljudem, je Primož Trubar prevedel Sveto pismo. Ker je bila večina ljudi takrat nepismenih, je spisal še Abecednik, s katerim bi se lahko navadni ljudje naučili brati inu pisati.



Dolgo je veljalo, da naj se dekleta učijo le gospodinjskih opravkov, vezenja, glasbe, petja in podobnih spretnosti. Branje, pisanje in računanje pa je bilo rezervirano za fante iz premožnih družin. Prva, ki je postavila temelje za obvezno šolanje vseh deklic, je bila vladarica Marija Terezija.



Knjige so nevarne! Odkar obstajajo, so pod budnim očesom verskih in političnih oblasti, saj se te bojijo, da ne bi med ljudi zanesle ideje, ki bi spodrezale njihovo oblast. Zato so bile mnoge knjige prepovedane in uničene. Škof Tomaž Hren je, na primer, pred dobrimi štiristo leti zaradi protestantske vsebine zažgal več vozov slovenskih knjig in s tem zavrl razvoj jezika za nekaj generacij.



Valentin Vodnik je bil neverjetno plodovit avtor. Izdajal je prvi slovenski časopis *Lublanske novice*, pisal je basni, pratike, učbenike, slovnice, pa tudi uganke. Med njegovimi deli je celo priročnik za poročničarke.



Pisava ni ena, pisav je veliko. Večina Evrope uporablja latinico, ki se je razvila iz pisave starih Rimljanov, Grki uporabljajo grško abecedo, nekateri slovanski narodi pa pišejo v cirilici. Večinoma pisanje poteka od leve proti desni, arabska in hebrejska pisava se pišeta v obratni smeri, kitajska in japonska tradicionalna pisava pa v vrsticah, od zgoraj navzdol.



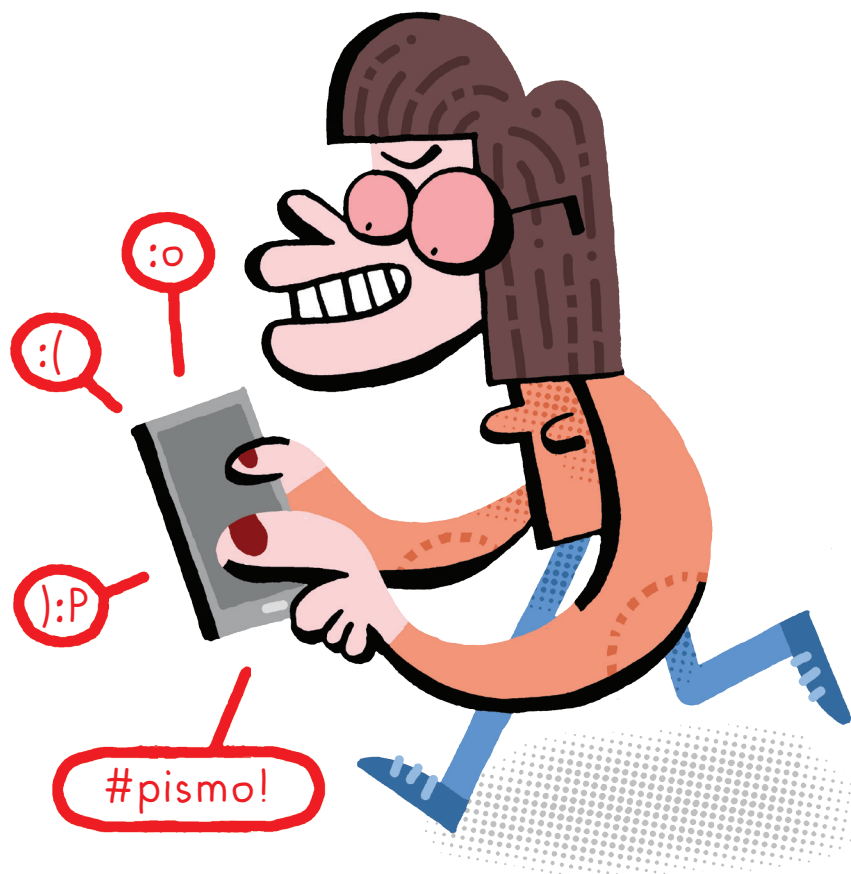
Tako kot nekoč tudi danes še vedno radi pišemo in rišemo po stenah. Takim napisom in risarijam pravimo grafiti. Nekateri so lepi in zanimivi, nekateri pa popolnoma brezvezni. Kdove kateri od njih se bodo ohranili? Morda se bodo tudi za naše stenske slikarije čez tisočletja spraševali, kaj so z njimi pradavni ljudje želeli povedati.



Mladinska književnost ni obstajala od vekomaj. Prve knjige, ki so bile namenjene otrokom, danes ne delujejo nič kaj otroško. Bile pa so zelo pomembne za širjenje pismenosti in izobraževanja. Danes je mladinska književnost prav posebna oblika književnosti.



Dekletom in ženskam so velikokrat odsvetovali in celo prepovedovali izobrazbo. Prva Slovenka z doktoratom iz naravoslovja je bila Angela Piskernik. Leta 1914 je doktorirala z dizertacijo Plazmoderne na mahovih. Kdor ve, kaj to je, ga MEGA kviz pelje na kepico sladoleda.



Danes veliko beremo in pišemo tudi s pomočjo elektronskih naprav. Nekaj časa se je zdelo, da bodo te naprave knjige celo nadomestile. A danes je vse bolj jasno, da imajo na človekovo miselno koncentracijo negativne učinke in namesto branja spodbujajo učne težave.